

ПРИЛАГАНЕ НА ИНОВАТИВНИ ПОДХОДИ ЗА РАБОТА В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

Мария Христова Йорданова
учител в подготвителна група
ОУ „Васил Левски” град Бургас

Ефективното използване на съвременните информационни и мрежови технологии за повишаване качеството на образованието е свързано с изграждането на нова учебна среда. Учителят може да подпомогне изграждането на умения и възможности за индивидуална изява на децата, които да подпомогнат натрупването на информация, нейното организиране и споделяне.

В настоящата разработка се споделя опит в работа с пет годишни деца, чийто майчин език е различен от българския, в предучилищна група в ОУ „Васил Левски“ град Бургас, за предоставяне на равен достъп до качествено образование.

ОУ „Васил Левски“ е разположено в квартал Горно Езерово, град Бургас. Училището е със 120 годишна история. Директор на ОУ „Васил Левски“ е госпожа Венелина Андреева. В училището работят двама заместник-директори по учебната дейност, един главен учител, 29 педагогически специалисти и шест служители от непедagogическия персонал.

В ОУ „Васил Левски“ през учебната 2016/2017 година има записани 504 деца и ученици в дневна форма на обучение, от които 85 деца, разпределени в три предучилищни групи – две за петгодишни и една за шестгодишни деца. В целодневна форма на обучение са обхванати 150 ученици от първи до пети клас. Има записани и 38 ученици над 16 годишна възраст в самостоятелна на форма на обучение.

Учебният процес в училище е организиран на две смени, поради ограничения брой стаи, но през тази календарна година, благодарение на одобрен архитектурен проект, училището е включено в капиталовата програма на Община Бургас и ще започне изграждане на нов корпус към настоящата сграда на стойност два милиона лева.

В практиката са обхванати всички образователни направления в предучилищното образование.

Предучилищна трета група – 5-6 годишни деца, а наблюдавания период е учебната 2015/2016 година.

В групата бяха записани 33 деца на 5-6 годишна възраст. От тях 14 момичета и 19 момчета. На 11 от децата родителите се самоопределят като българи, на 21 от децата – като роми, и на едно дете - с турска етническа принадлежност. Данните са от собственооръчно попълнени и подписани декларации за етническа принадлежност, които родителите подават при записване на децата в

училище. Всички деца за първа година посещават предучилищна група. В групата няма деца със специални образователни потребности.

Изграждането на иновативна образователна среда за достъп и равен шанс за предучилищно образование на всички деца е в основата на нашите педагогически цели. Това включва:

- Създаване на условия и възможности за избор и включване в значими дейности, адресирани към индивидуалните потребности на децата и учителите.

- Интегриране на децата, непосещавали яслена и предучилищна група.

- Активизиране работата на родителската общност.

Моята практика беше ориентирана към:

- Създаване на условия за равен старт на всички деца.

- Наличие на възможности за избор на допълнителни дейности по интереси.

- Популяризиране, изява и презентирание на творчеството на децата – изложби, концерти, базари и други.

- Приобщаване на децата към националните ценности и традиции.

- Гъвкав дневен режим, осигуряващ реализацията на трите основни дейности – игра, обучение, труд.

- Компетентен и критичен подбор на програми и учебни помагала.

- Повишаване на общата квалификация на педагогическия персонал /курсове, тренинги, обучение и самообучение/.

- Създаване на условия за външна изява на деца и учители.

Изработих тематично разпределение съобразно интересите и спецификата на образователната среда. От бюджета на училището закупихме учебни помагала, табла, настолни игри, спортни уреди, изобразителни материали, параван за куклен театър, интерактивни и мултимедийни продукти. Във всички училищни стаи има стационарни мултимедии, бели дъски, на които са монтирани портативни интерактивни дъски с персонални лаптопи. В училището е осигурен безжичен интернет достъп.

Необходимо беше да се предвидят различни етапи.

Децата до записването им в ПГ“Дивите лебеди“ към ОУ “Васил Левски“, не са посещавали друго учебно заведение. Майчиният им език е различен от българския и за тях това е първият контакт с книжовен български език.

През първа и втора учебна седмица на месец септември на учебна 2015/2016 година проведох диагностика за установяване на **входно ниво**, съобразена с държавните образователни изисквания. Всички задачи по Образователните направления бяха реализирани във вербален план и се основаваха на нагледни ориентири - табла, картини и оперативен материал.

Получените резултати бяха повече от отчайващи. Нито едно от децата не се справи самостоятелно с поставените задачи. Децата нямаха и елементарни хигиенни навици. Резултати, или

по-точно, липсата на положителен резултат по образователните направления на входа, ми дадоха съответната насока за изработване на план за развиваща програма с цел стимулиране на речевата активност у детето. Тя беше провокирана от подходяща познавателна мотивация, реализираща се чрез механизма на разбирането, за формиране и развитие на речевите компетентности в съответствие с нормите на българския книжовен език.

Чрез разнообразни интерактивни игри (на дискове - интерактивни обучаващи продукти по образователното направление) и мултимедийно презентирание и езикови упражнения, онлайн игри, настолни игри и флаш-карти системно и методично обогатих активния речник на децата. Благодарение на интересното и разнообразно представяне на учебния материал за нови знания - детски песни, стихотворения, приказки – анимирани или рисувани, децата неусетно увлечени в игра и забавление, натрупаха знания и умения за речево общуване на български език.

Математическата подготовка за училище в трета група има значение за когнитивното развитие и за ориентирането в света и нагледно-образното и пространствено мислене. Насочвах децата към систематизация на обектите по техните външни свойства, точно възприятие и откриване на прилики и разлики, решаване на мисловни задачи за установяване на пространствени, времеви и количествени отношения. Всичко това поднесено по интересен интерактивен начин, където детето не е само наблюдател, а активен участник. В резултат, повечето от тях нямаха умения да държат правилно молив, а вече използваха интерактивната писалка и съответния цвят от палитрата или сами си избираха дебелината на линията, с която ограждаха група или сравняваха множества. Тук отново в помощ ми бяха дискове с интерактивни обучаващи продукти.

Темите по образователно направление „Социален свят“ поднасях чрез онлайн представяне, потапяйки ги в свят иначе много отдалечен от тяхната среда. Всичко това допринесе за придобиване на култура на поведение, социални умения за общуване и самостоятелна детска дейност, предпоставка за следващата задължителна подготвителна група за училище. В различни режимни моменти децата придобиваха знания по БДП, здравно и гражданско образование, екология. Предвид спецификата на групата, работата бе насочена и към интеркултурното образование – участие на децата в концерти, посветени на Банго Васил (ромската Нова година) и 8 април – Международен ден на ромите, отбелязвани по традиция в нашето училище.

С голямо удоволствие децата изработваха рисунки, картички, сувенирчета, мартеници за участие в благотворителни училищни и общински базари. Техни творби привлякоха внимание в открити инициативи на БЧК и БМЧК. Във всички мероприятия много активно се включваха и техните родители.

Мултимедийното представяне на растителния и животинския свят, динамичните взаимовръзки между природните явления създават предпоставки за наблюдателност и за формиране на ангажираност към природата. По време на разходките в близките местности, събирахме природни

материали за аранжировки, приложения, колажи за украса на учебната стая и за благотворителните базари. Така на принципа учене чрез правене, децата лесно усвояваха учебния материал и новите понятия.

На проведеното междинно ниво през месец декември 2015 година, децата показаха задоволителни резултати, по- високи от началото на годината.

В края на учебната година децата бяха адаптирани към учебната среда и реагираха адекватно на поставените задачи.

Направен бе сравнителен анализ от проведеното изходно ниво, като бяха отчетени продължителността на приложението за една учебна година със съпътстваща я самооценка на иновативните елементи.

Чрез интерактивните технологии на онлайн игри и презентирание на „Пеещи числа“, „Говореща азбука“, „Чудните фигури“ и други игри, при които децата експериментират на интерактивна дъска с нови за тях дейности, се отбеляза напредък, който не би могъл да бъде осъществен при обучение, базирано само на традиционните методи.

Считам, че използването на разнообразни нагледни опори подпомага развитието на детската сензитивност и обогатяването на речника особено при деца, невладеещи или слабовладеещи български език.

Тази моя педагогическа практика спомогна и за подобряване на работата по всички образователни направления. Споделяйки опыта си с колеги от други училища и детски градини, аз допринесох за повишаването на личната си квалификация.

Отчитайки критерия ефективност, постигнахме следните резултати:

- Повишена мотивация на децата за участие в образователния процес и личностна творческа изява, провокирани от нови търсения и обогатени познания по образователните направления.

В допълнителни занимания по интереси децата с желание и много въображение изработваха картички, рисунки, малки предмети от бяла глина, с които участваха в конкурси на общинско ниво – ЦПЛР Бургас - конкурс за Коледна картичка, Регионално ниво – община Несебър (получен диплом и грамота за участие), национално ниво – Конкурс организиран от Светия Синод (икона).

Включването в драматизации и словесно-изпълнителни дейности послужиха за надграждане на речеви, танцови и музикални умения у децата в извънрежимни моменти.

В края на учебната година децата участваха в националната кампания „Походът на книгите“, организирана в периода 02.04.2016 г. – 23.04.2016 г. от Асоциация „Българска книга“, в партньорство с МОН с куклена драматизация, за което получиха грамоти и награди.

- Стимулирана и ангажирана в училищния живот родителска общност

Участие в отбелязване на Седмица на бащата /09.11.2015 г. – 15.11.2015 г./, част от Националната кампания "Да бъдеш Баща" под надслов: БАЩА ЗА ПРИМЕР, по покана на ДООИТ и Асоциация Родители с изложба на детски рисунки и колажи: „Баща ми – моят герой“.

Участие на 28.02.2016 г. в Ден на самодееца, организиран от читалище „Васил Левски“, кв. Горно Езерово с благотворителна изложба-базар с детски произведения и мартенички.

Петгодишните и техните бащи с голям интерес се включиха в интерактивните игри, организирани за Деня на бащата 2016, под мотото „Истинският мъж възпитава с игра“, част от Националната кампания „Да бъдеш баща“.

Проведена беше игриада, включваща състезателни дейности за баща и дете: секции по фризьорство, готварство, градинарство, за простиране на пране, състезателна игра по боулинг. Всяка интерактивна игра бе подготвена от различни учители, които оказваха логистична подкрепа на участниците по време на състезанието и даваха указания. Победилите деца получиха материали за рисуване и апликиране, а татковците – грамоти.

Получи се чудесен празник, изпълнен със забавление, радостни емоции, демонстрация на семейно щастие и близост между деца и родители.

Всички инициативи бяха своевременно отразявани в сайта на училището и фен страницата.

Този вид дейности доведоха до редица предимства в сравнение със стандартните подходи за работа и обучение.

Училището е втората по значимост социална среда на детето след семейството. Там то създава взаимоотношения с връстници, развива своите социални умения, усвоява нови ценности и нагласи. Учебната среда, в която попадат децата може да бъде техен „втори шанс“ за развитие като уверени, достойни и щастливи хора

Наблюдаваната практика води не само към усвояване на знания, но и към развитие на умения и формиране на нагласи и емпатия.

Съществуват различни стилове на мислене и на учене.

- Визуален – учене чрез образи, представи, метафори
- Слухов – учене чрез думи, понятия, схеми
- Двигателен – учене чрез движения, правене, емоции

Трайното запомняне е свързано с включването на цялостната личност на детето (слух, зрение, емоции, действия и т.н.)

Детето е активен участник в обучаващия процес, чрез съчетаване на действия и говор, разпознава и назовава правилно видяното. Получава се по-голяма ангажираност на групата, децата стават по-уверени в собствените си възможности и придобиват желание за изява.

Всички индивидуални работни листове от проведени входни, междинни и изходни нива са неизменна част от детското портфолио, където се проследява развитието на детето през годината.

Училището и семейството имат една обща цел – възпитаване на детската личност. Партньорството със семейството е основен приоритет. Това породило идеята след всяка проведена диагностика, както и след всяко проведено мероприятие – конкурс, концерт, изложба и др. родителите получават информация за постиженията на своите деца посредством информационното табло в стаята, чрез мониторите, поставени във фоаето и на втория етаж на училището, заредени с актуален снимков материал от изминалите събития и публикации и официалната и фенстраницата на училището.

В електронен вид всички колеги подържат на персоналните си лаптопи ресурсна електронна банка, в която са включени различни учебни ресурси - разпределения, разработени ситуации и уроци, презентации, тестове, електронно портфолио на групата или класа. Всички тези ресурси обезпечават работата и на заместващия, при необходимост, учител и допринасят за по-голяма ефективност в образователния процес.

Включването на педагозите в национални, общински и трансгранични проекти дава възможност за обмен на добри практики между различните училища и обогатяване на личната квалификация. Тези резултати са израз на цялостната планирана политика на ръководството на ОУ „Васил Левски“ и могат да бъдат прилагани и в други български училища.

Считаме, че всяко училище би приложило предлаганите практики при желание и налична интерактивна и мултимедийна среда.

През месец февруари 2016 година заедно с мои колеги от предучилищните групи от нашето училище споделихме нашия опит пред колеги в град Карнобат, Сунгурларе, Поморие, Средец, детска градина „Надежда“ Бургас. ОУ „Васил Левски“ като домакин на един от форумите, проведе открита интерактивна мултимедийна ситуация по български език и литература в подготвителна група – ба, която бе филмирана и разпространена от издателството, по чието учебно помагало беше разработена.

Ръководството на училището насърчава педагозите да използват в учебно-възпитателния процес добри педагогически практики, споделяни на открити педагогически ситуации, вътрешноучилищни и външни обучения и семинари. През учебната 2015/2016 година бяха проведени две краткосрочни квалификации - разработих и проведох обучение на колегите по време на изнесен семинар на тема „Мотивация на работното място и усъвършенстване на екипната работа“ от 01.11-03.11.2015 година. Участвах и в обучение на тема „Екипни взаимодействия на функционалния комплекс: училище – семейство“, от 01.03 до 03.03.2016 г.

В посока прилагане на иновативни подходи при работа с деца в мултикултурна среда бе проведена вътрешна квалификационна дейност за по-ефективно използване на ИКТ в процеса на преподаване и обучение, за повишаване организацията на работното и лично време и пространство, за използване в УВР на интерактивни методи и средства – практикум за всички учители.

Тук е мястото да се споменат някои ограничения и възможни затруднения, като:

- Нежелание за промяна на традиционните и остарели методи на работа.
- Липса на интерактивна и мултимедийна техника и умения за работа с нея.
- Еднопосочност на педагогическото въздействие без разработена екипна мрежа с участие на родителите и обществеността.

Устойчивостта и целесъобразността на практиката се прояви и чрез постигнатите много добри резултати с пет годишните деца и желанието на родителите им за активно включване в проектни дейности. Ученето чрез опит и преживяване може да доведе до промяна на традиционното отношение на родителите роми към учебния процес и да има по-траен ефект върху самите ученици.

А ние продължаваме работата за надграждане на компетенциите и устойчивост на педагогическите практики.

През тази учебна 2016/2017 година съм ръководител на група от 20 от децата, които сега са в ПГ 6а, в проект „Равен старт – успешни ученици“ по договор BG05M2OP001-3.001-0013, с бенефициент НПО „Равновесие“. Към проекта са включени всички 80 деца от предучилищните групи – 5 и 6 годишни, с допълнителни занимания по български език, както и с участие в осем творчески клуба – по гражданско и здравно образование, математика, кулинария, спорт, приложно изкуство, екология и музика. По проекта е планирано и училище за родителите на децата, с оглед съпричастност и активно присъствие в училищния живот.

Контакти адрес на блог, телефон, адрес, елпоща:

<http://oulevski.net>

056/ 991125

0889598378

levski_ou@abv.bg

m_jordanova@levski-ou.org

Приложение 1: Междинно ниво

1.Образователно направление „Български език и литература“

Формулировките са две на брой и изискват вербален отговор – оценка – 4 точки.

Получени точки	4 точки	3 точки	2 точки	1 точка	0 точки
Брой деца 28	5	9	6	8	0
%	18%	32%	22%	28%	0%

Сравнявайки получените резултати с резултатите от входното ниво на децата установих че, в по-голям процент от децата разбират въпроси на български и съумяват да отговорят дори и с една отделна дума.

2.Образователно направление“Математика“

Формулировките са 2. Преброяват в кои групи животните са по равно. Преброяват колко са животните в групата с най-голям брой оценка -8 точки.

Получени точки	8т	7т	6т	5т	4т	3т	2т	1т	0т
Брой деца28	0	3	5	5	10	2	2	1	0
%	0%	11%	18%	18%	35%	7%	7%	4%	0%

В сравнение с входното ниво, където децата не се ориентираха в двумерното пространство, не определяха геометрични фигури, числа и цифрите им, по-голяма част от децата броят, ориентират се в пространството, познават цифрите на числата до 5, но не ги изписват, разпознават някои геометрични фигури.

3.Образователно направление“Социален свят“

Формулировките са 4. Трябва да се открият играчки превозни средства и да се определят сухопътни, въздушни и водни – оценка – 12 точки

Получен и точки	12 точк и	11 точк и	10 точк и	9 точк и	8 точк и	7 точк и	6 точк и	5 точк и	4 точк и	3 точк и	2 точк и	1 точк и	0 точк и
Брой деца 28	0	0	0	0	5	3	5	5	2	3	3	2	0
%		0%	0%	0%	18%	11%	18%	18%	7%	11%	11%	6%	0%

Резултатът от проведения тест е много слаб, но на фона на входната диагностика децата показват развитие .Децата се самоопределят по пол и външен вид, назовават отделни членове на семейството си и части на човешкото тяло.

4.Образователно направление“Природен свят“

Формулировките са две..Асоциират се игри за откриване на 10 разлики между две картини, и кои разлики са от неживата природа– оценка – 12 точки.

Получен и точки	12 точк и	11 точк и	10 точк и	9 точк и	8 точк и	7 точк и	6 точк и	5 точк и	4 точк и	3 точк и	2 точк и	1 точк и	0 точк и
Брой деца 28	0	0	0	0	5	3	4	5	2	3	3	3	0
%		0%	0%	0%	17%	11%	14%	18%	7%	11%	11%	11%	0%

Резултът, получен от задачата е много слаб, но на база входно ниво децата показват развитие. Разпознават и назовават плодове и зеленчуци, животни и природни местности.

Приложение 2: Изходно ниво

1. Български език и литература

Формулировката е една и изисква вербален отговор – максимална оценка – 6 точки.

Получени точки	6 т	5 т	4 т	3 т	2 т	1 т
Брой деца	0	0	5	10	6	9
%	0%	0%	16%	34%	20%	30%

Сравнявайки получените резултати с тези от междинното ниво се забелязва увеличения брой деца със средни резултати от проведеното изходно ниво.

Почти всички деца разбират това, което се говори на български език, а една част от тях умеят да водят диалог на български език и имат сравнително смислена и правилна реч. Бързо заучават стихотворения, гатанки, опитват се да разказват, да изразяват с думи своите емоции, преживявания. Определят герои и техни качества. Повечето от децата с лекота повтарят линии и очертания, работят чисто и старателно в дидактичните помагала.

2. Математика

Формулировките са три – максимална обща оценка- 32 точки.

Получен и точки	31	29	28	26	25	24	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9
Брой деца	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	3	1	2	1	2	1	5
%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	7%	3%	7%	7%	7%	7%	10%	3%	7%	3%	7%	3%	18%

С удоволствие децата усвоиха материала по образователното направление. Под формата на интересни игри овладяха естествените числа до 10, познават и назовават цифрите, една част от тях умеят да групират предмети, да прибавят и отнемат. Мнозина познават и откриват геометрични фигури.

3. Социален свят

Формулировките са две – максимална обща оценка- 17 точки.

Получени точки	12	11	10	9	8	7	6	5	4	2
Брой деца	2	3	1	4	5	3	3	4	4	1
%	6%	10%	3%	14%	16%	10%	10%	14%	14%	3%

От получените резултати е видно, че децата в по-голям процент се ориентират в социалната среда и имат добри социални умения, съобразяват се с изискванията за ред и дисциплина. През учебната година те успяха да изградят колектив и спокоен микроклимат, възможности да се организират самостоятелно. Придобиха знания за заобикалящият ги свят и умения за адаптация според различните условия.

4. Природен свят

Формулировките са две – максимална обща оценка- 18 точки.

Получени точки	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4
Брой деца	1	3	1	1	5	1	3	7	3	5
%	3%	10%	3%	3%	17%	3%	10%	24%	10%	17%

По това направление децата се запознаха различни видове растения, с домашни и диви животни и с основни техни потребности. Научиха различните сезони и промените настъпващи в природата през всеки един от тях. Разбраха, че всеки един от тях е нужен за човека и красив по своему. Добиха елементарни знания и умения за опазване на околната среда.

Гр. Бургас

Кв. Горно Езерово

Директор: тел. 056/99 11 25

Канцелария: 056/99 10 12

e_mail: levski_ou@abv.bg